

Gázzal fűthetnek

Az ország legmélyebb pontján

Újszentiván határában végeláthatatlan, szabályosan kiásott árkon akadt meg a szemem. Fekete műanyag cső kigyózik a partján, sok helyen már benne az árokban. Egyértelmű: gázt vezetnek. Autózunk tovább, amikor a község után kollégám megjegyzi: nézd, az meg egy glóbusz. Majd megtudjuk Tiszaszigeten a tanácsnál, mire készülnek a társközségekben.

Marikné Gyólai Katalin vb-titkár tájékoztat:

— Itt és közös községünkben, Szentivánon van már régen ivóvízkút, de azok nyomása nem elegendő. A falvak között felállítottunk egy glóbuszt, ezzel összekötjük a két kutat, s így magasnyomású vizet kapnak a lakók.

Ahogy megtudtam, ennél is sürgetőbb most a gázvezeték lefektetése. Ez a munka a tanács legfontosabb feladata, az áldásos fűtőenergia az emberek legfőbb vágya. Tudni kell erről a beruházásról, hogy nem tervezték a VII. ötéves tervben, de váratlanul megkapták az engedélyt az elmúlt év októberében. Sokáig nem volt látványos a munka, noha azonnal hozzáláttak a tervezéshez és elintézték ezernyi olyan dolgot, ami nélkül nem lehet hozzáfogni a gázhálózat építéséhez. A lakók is megszavazták közben a házanként 11 ezer forintos hozzájárulást.

Telt, múlt az idő, látványos munka nélkül, ám az a tény, hogy néhány hét múlva fellobbanhat a gázláng, bizonyítja, nem télenkedtek a közös tanács dolgozói. Ehhez azonban a háztulajdonosok segítségével is szükségeltetik: vágják ki a fákat, azokat, amelyek a vezeték nyomvonalában vannak.

Beszélggettünk a vb-titkárral a településfejlesztési hozzájárulásról is. Tiszaszigeten 600, Újszentivánon pedig 800 forintot szavaztak meg, amiből járdát építettek, felújítják a temető kerítését és kialakítottak Újszentivánon egy sportszobát. A fejlesztésre felajánlott összeget már felhasználták. Ezután tanácsi hozzájárulásból és önkéntes befizetésekből tudják folytatni az építést.

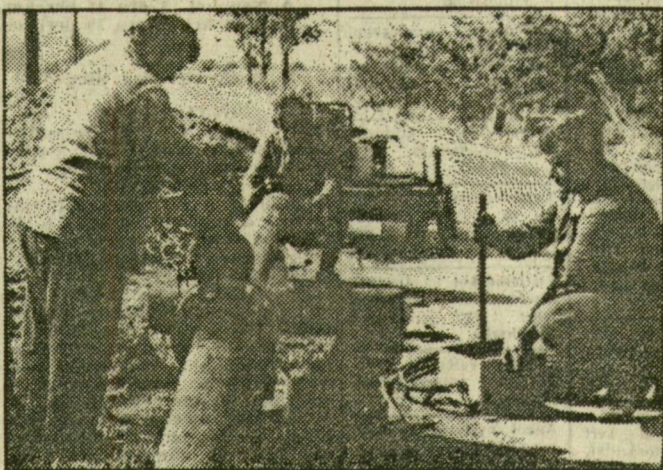
A két községhez tartozik még Térvár is. Ez egy sor házból áll. Zömében idősök lakják a kis települést. Ott nem fizettek településfejlesztésre, de fizettek 10 ezer lakásonként, hogy bevezessék a vezetékes vizet. Természetesen rengeteg társadalmi munkát is adtak a lakók, hogy mielőbb jó vízű legyen. Gázt is kaphatnak esetleg, de újabb anyagi hozzájárulást kell vállalniuk a térváriaknak.

Iparról csak kisipari „szinten” beszélhetünk a községekben. Természetesen a Tisza—Maros Tsz kerülete is ad munkaalkalmat. Úgy tájékozódtam, hogy a tanács támogatna autófényszót, férfifodrászt és szabót, ha letelepedne. Egyébként a lakosság száma nem nőtt, de nem is csökkent. Tiszaszigeten és Térváron 1592-en, Újszentivánon pedig 1350-en élnek.

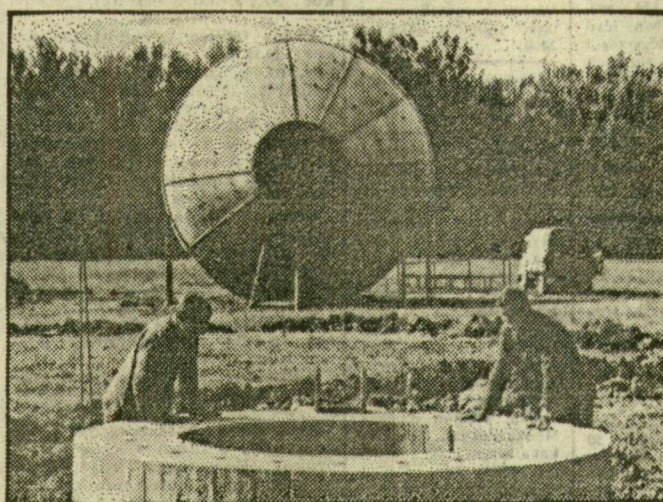
A kereskedelmet itt is a Dél-Tisza Menti Áfész látja el. Szentivánon felújították a vendéglőt és egy élelmiszer üzletet. Az igazsághoz tartozik az is, hogy a községekben akadnak néha az ellátás. Gyakran már reggel 8-ra elfogy a kenyér, de más élelmiszerekből is szűkös a választék.

Mindkét faluban mozi, Újszentivánon klubkönyvtár, Tiszaszigeten művelődési ház és könyvtár szolgálja a művelődést. A nyugdíjasklubok jól működnek. Állandó létszámuk 50-60. A községekben orvosi rendelőben látják el a betegeket. Szentivánon jól felszerelt fogorvosi rendelő is van.

A gyerekek két általános iskolában tanulhatnak, két óvoda várja a kicsiket és

Készül a gázvezeték

A magasnyomású vizet majd a glóbusz adja

Újszentivánon egy bölcsőde fogadja a legkisebbeket.

A közlekedés drága. A helyközi járatokon egy utazás Szegedre és vissza 28 forint. Gondoljuk csak el, mennyibe kerül egy fiola gyógyszer a kispénzű nyugdíjasoknak! Legalább megkapnák az idős emberek azt a kedvezményt az utazáshoz, amit a helyi járatokon mások élvezhetnek!

Végül Péter László írását hívom segítségül, aki az idén április 8-án Az ország fenekén címmel írt lapunkban Tiszaszigetről. Idézem: „Végig kell hajtani Tisza-

szigeten. A falu ősi neve Sziget (a nép ajkán Szüget) volt, s éppen onnan kapta, hogy a mély tájból némileg kiemelkedő partosabb, szigetszerűen fölmagasodó hátságon települt.”

Miért fontos ez? Mert a község és a Tisza töltése között egy emlékeztetőtadtja állt van Magyarország legmélyebb pontja. A térképszek tudják, hogy a faoszlop 75,5 méteres tengerszint feletti magasságot jelöl. Kár, hogy ezt legalább nem vették rá! Nem késő még pótolható, mielőtt elfelejtenék.

A. S.

Galvániszap-birkózás

Utolsó menet?

Lapunkban július elején riportsorozatot közöltünk az algyői veszélyeshulladék-„botrányról”. Emlékeztetőül most érdemes röviden visszaidezni a legfontosabb eseményeket. A szegedi Fémselekt Kiszövetkezet Algyón, a Szücs-tanyán meg nem engedett körülmények között tárolt 750 tonna veszélyes hulladékot, zömében galvániszappot. Ezért akkor az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal Dél-alföldi Felügyelősége 12 millió 875 ezer forint bírsággal sújtotta. Az ügy kapcsán szabálytalanságok sorozatára derült fény a kiszövetkezetnél. Többek között az is kiderült, hogy vállalkozásuk, bármennyire is hasznos, tovább így nem folytatható, mert

megalapoztatlan, veszélyes. Kiderült az is, hogy a vállalkozók nyolcmillió forintot közel húszmillió forint követelés terheli. Mivel fizetési kötelezettségeiknek nem tudtak eleget tenni, megkezdődött a hitelezők sorban állása, egyre kétségesebbé vált, lehe-e tovább működtetni a vállalkozást. De mi van akkor, ha szétugranak, és a tetemes tartozás, azaz kár mellett még a veszélyt rejtő hulladékot is maguk után hagyják? Hiszen a tagok nem hordhatták haza vödörrel tevékenységük „eredményét”, egy-egy adag galvániszapot! Mi történt az elmúlt három hónapban? Erre kerestünk választ pénteken délután a kiszövetkezet elnökválasztó közgyűlésén.

Biztonságos helyen a veszélyes hordók

Baráth István, a kiszövetkezet (volt) elnöke még július elején, az események hatására lemondott, munkáját azonban tovább folytatta a kiszövetkezetben. Július 16-án a Kiszöv székében megtartott sorsdöntő egyeztető tárgyaláson már nem is ő, hanem Aigner Gyula megbízott elnök képviselte a kiszövetkezetet. Ekkor ugyanis tárgyalóasztalhoz ült az ügyben érdekelt összes fél. Az eredmény: a kiszövetkezet létét reális alapokra kell helyezni, hiszen több kár keletkezne, ha szétugranának. Az ideiglenes vezetőség kapta a feladatot, dolgozzon ki kilábalási programot. Hogyan lehetne nyereséggé tenni a tevékenységet, garantálni a biztonságot?

Az elmúlt három hónapban számtalan kérdés tisztázódott. Először is — a problémák okát előidéző — vezetési gondok, hiányosságok felszámolása. Sokáig nem akadt vállalkozó, aki a csapat élére állt volna. Nehéz batyut kínáltak fel a tagok, hiszen míg a legnagyobb bevételt jelentő veszélyes hulladékok fogadására „él” a tilalom, úgy kell gazdálkodni, hogy egyik oldalról a hitelezők szorongatják a kiszövetkezetet, a másik oldalról pedig csak

csurran-csöppen a bevétel. Daróczy Bálint elnökelőltre igazán nem illik rá a jelző, hogy pesszimista. Ötvenhét évesen, munkahelyet változtatva, felvállalta, hogy rendbe szedi a szövetkezet szénáját. Hogy mit szoltak hozzá a tagok? A pénteki voksokból sok minden kiderült: harmincegy lehetséges szavazó közül huszonnyolcan neki adták a bizalmukat. Még a volt elnök, Baráth István is, aki „tűntetőleg” nyilvánosan adta le voksát, lássák, nincs tüske benne utódjával szemben. Igaz, az urna mellől azonnal távozott is, a végeredmény már kevésbé érdekelt.

— Csak annyi veszélyes hulladékot fogadunk a jövőben, amennyit fel is tudunk dolgozni! — mondta választási „szűzbeszédében” az új elnök. Ez mindenesetre megnyugtató. Az eddig felhalmozott mennyiség is biztonságos helyre került, az Universal Vegyipari Szövetkezet tárolójába. A Szücs-tanyán maradt kis mennyiséget pedig szalonképes állapotba hozták. Bekerítették, lezárták. Úgy, ahogyan büntetés nélkül is kellett volna.

Veszteség helyett nyereséget!

Arról is szoltunk annak idején, hogy míg mások 26 forintért vállalták át a veszélyt rejtő hulladékok kezelését, ártalmatlanítását, addig a fémselektesek 12 forinttal mindenkinek aláígérték. A hulladéktermeleket viszont aligha érdekelt, mi lesz a veszélyes hordók további sorsa, örültek, hogy megszabadultak tőlük. A tavalyi számitási hibák miatt kritikus helyzetbe került a kiszövetkezet. Hogy legalább bért tudjon fizetni, az engedélyezett mennyiségen felül is hozott el veszélyes anyagokat, mert csak így jutott gyorsan bevételhez. Milyen ma a kiszövetkezet pénzügyi helyzete, nem kell-e attól tartani, hogy megismétlődik a tavalyi szabálytalanság?

— Az év végéig előteremtettük a bért, ettől tehát nem kell tartani a tagoknak — mondja Vigh Lászlóné főkönyvelő. — Megindult a kiszövetkezet anyagi talpra állítása is. Felemeltük, reális alapokra helyeztük a fogadási árakat, a galvániszapért például 12-ről 40 forintra „értékeljük át”.

Igy is, az első felév végén 5 millió 100 ezer forint veszteségről állíthatók ki a bizonyítványt. Ez mára már négy és fél millióra csökkent. Szilárd elhatározásuk, hogy az év végére ledolgozzák a hátrányt. Hogyan? Többek között úgy, hogy felélesztik eredeti tevékenységüket, a fémek válogatását, szelektálását. Szeretnék a vegyi üzemet is mihamarabb beindítani, kérték a fogadási tilalom feloldását. A felszámorodott mennyiséget pedig megpróbálják másnak továbbadni, hiszen a biztonságos raktárban csak december végéig maradhat. Ha sikerül a tervük és elérik azt a mennyiséget,

ami mellett már fogadhatnak újabb anyagokat — sinre kerülnek.

Rendnek kell lenni!

Úgy tűnik, a dolgok elrendeződtek. Azért ez mégsem ilyen egyszerű. Arról is írtunk annak idején, hogy az algyői vegyi üzemet — amiért máig nem tudtak fizetni a Szegedi Tervező Szövetkezetnek — pályázatra kellene benyújtani, hogy profitálni is lehessen belőle. Az elmúlt időben ez meg is történt. A technológiai szabadalom iránt külföldről is érdeklődnek. Most úgy döntöttek, hogy nem zárkoznak el attól, hogy eladják — ez is segíthet a sorban álló hitelezők éhségének enyhítésében.

Van mit javítani a fegyverem terén is. Ezután aligha lehet majd beszélni a vegyi üzemből, ügynök fognak arra, hogy növeljék a biztonságos örzést. A szanaszét tátongó hordókat is rendbe rakták, néhány új berendezéssel korszerűsítették a feldolgozást.

Levegőben lóg viszont a több mint 12 milliós bírság sorsa. No, nem úgy, hogy egyszerűen elengedik. Hiszen a környezet veszélyeztetését nem lehet azzal elintézni, hogy bocsánat, tévedtünk, felejtünk el. Igaz, nem is kérték ezt a kiszövetkezet vezetői. A benyújtott fizetési haladekra sem jött meg válasz, legföljebb csak biztatás. Ha nem akarunk többet, mint amire képesek, és ehhez sikerül reális programot készíteniük, akkor rendelet ad rá lehetőséget, hogy a befizetett bírságot részben, vagy egészben idővel visszaforgassák környezetvédelmi beruházásra. De ehhez a 800 milliós vegyi üzemi áramterveiről le kell mondani. A környezetért aggódók aligha vélekednek úgy, hogy kár érte.

Kevevári Józsefnek, az ipari szövetkezetek pártbizottsága titkárnak szavait is érdemes megszívlelni:

— Nem lesz örömmünne az elkövetkező néhány esztendő a kiszövetkezetnek. De hihetnek abban, hogy becsületes munkával talpra állhatnak. Csak saját erejükre számítsanak, hiszen egyelőre felelőtlenség lenne bármit is ígérni. Az új elnök bírja a bizalmukat: demokratikusan, szakmával vezesse a jövőben a kiszövetkezetet. A tanácsokat nemcsak a kiszövetkezetnek, de mindenkinek le kell vonnia, aki hozzájárult, hogy ez a helyzet kialakulhasson.

Világos, tiszta beszéd. Az is az, amit az új elnök búcsúzóul mondott:

— Nem akarunk úgy dolgozni, hogy legközelebb ne állhassunk nyugodtan a nyilvánosság elé. Ki fogunk lábalni a nehézségekből — ígérem!

Higgyünk neki, hogy nemcsak veszélyes anyagok maradnak utánuk.

Rafai Gábor

Kettős szorításban

Eles határvonal lesz a magyar gazdaságban 1988. január elseje. A változás előjelei már igencsak jelentkeznek. Sőt, érzékelhetőek voltak már hónapokkal ezelőtt is. Szinte minden termelővállalat igyekezett és igyekszik árait felfelé tornászni, azért, hogy a majdani új termelői árat számára kedvezőbb alapértékből számítsák ki. Az áremelések bejelentési kötelezettségének bevezetése óta nem egy helyen a gyárkapukon belül tartalékolják a késztermékeket addig, amíg döntést nem hoz az Országos Anyag- és Árhivatal arról, hogy növekedhetnek-e a számjegyek az árcédulákon. Az országgyűlési döntést követően pedig a vevők romhamozzák a boltokat. Az utóbbi napokban egyre magasabbra szokott a felvásárlási láz. Sokan törekednek arra, hogy az új esztendő első napjaig mind kevesebb pénzük maradjon otthon, vagy éppen a betétkönyvükben.

A kétirányú szorítás talán a legerősebb a vas- és műszaki kereskedelmi ágazatban. A Vidia Kereskedelmi Vállalat erre az évre egy és másfél milliárd forint közötti forgalomnövekedést tervezett. Kiskereskedelmi forgalmuk az első nyolc hónapban 50 százalékkal nőtt, de az ipar áremelési törekvései miatt júliusban szinte kiürültek a nagykereskedelmi raktárak. Az azóta eltelt időszakban valamelyest javult a helyzet. Az augusztus végi adatok már a nagykereskedelemben is 5 százalékos többletet jeleztek a

múlt év hasonló időszakához képest. A második felévre 230 milliós többletforgalmat prognosztizáltak a tervezők ezen a területen. Úgy tűnik, az elképzeléseket a gyakorlatban is valóra tudják váltani.

Előreláthatólag az idén hosszúra nyúlik a boltok „elleni” év végi vásárlási roham. A Vidia vezetői úgy gondolják, megfelelő áru-alapokkal rendelkeznek a nagybevásárlásokhoz. Ez jó részt az idén kétszeresére növekedett külkereskedelmi forgalmuknak köszönhető. Feszültségekre automata mozgások és különböző hűtőszekrények gyenge választéka, illetve hiánya miatt lehet számítani. Csaptelepekből az idén csökkent a monopóliumhelyzetben levő hazai gyártó, a Mofém szállítókészége. A kereskedelmi vállalat megrendeléseinek mindössze 60 százalékát igazolta vissza a gyártó. Sajnos, ezen a területen jövőre sem lesz alapvető változás. Viszont kiegyensúlyozott lesz az év hátralévő hónapjaiban a kínálat fekete-fehér tévékészületekből.

— Számítanak-e forgalmuk visszaesésére a következő évre előrejelzett keresletsökkenés miatt? — kérdeztem Csölle Tibor vezérigazgatót.

— Mérsékelt kereslet-visszaesésre felkészülünk, de ez nem jelentheti a vállalat visszafejlődését. Belekezdünk két vegyes vállalat alapításába. Mindenképpen növeljük meglehetősen gyors ütemben a külkereskedelmi tevékenysé-

günket. Mindenképpen megteremtjük a forgalmunkhoz szükséges tőkét. Új boltokat nyitunk. Néhány napja adtuk át Hódmezővásárhelyen a felújított garaboltunkat. December elsején Budapesten nyitunk szakboltot. A jövő év tavaszán Bulgáriában, Várnában egy olyan üzletet avatunk, amelyben csak magyar cikket kínálnak majd. Szegeden vagy Kecskeméten is nyitunk egy import áruk boltját, ahol majd minden relációból beérkező cikkek kaphatók lesznek. Ettől az évtől van eseti jogunk tőkes exportra is. Ez mindenképpen jelentős előrelépés a Vidia tevékenységében. Az előszámítások által a kereskedelem számára jelzett kedvezőtlen hatásokat a belső tartalékaink mozgósításával várhatóan ellensúlyozni tudjuk. S így a dolgozóinknak ígért fejlődésünket a következő időszakban is tartani tudjuk majd.

A szegedi központú kereskedelmi vállalat a következő hónapokban létszámcsoportosítást, csökkentést is végrehajt. Már az év végén kevesebben dolgoznak majd az adminisztrációban, de növekszik a bolti dolgozók száma.

A Vidia korábban tudományos kutatásra adott megbízást a JATE politikai gazdaságtan tanszékének. Ennek nyomán több vállalati racionalizálási döntést született. A vállalatot a nyilvánvaló haszon is ösztönözte arra, hogy újabb megbízást adjon a gazdaság elméleti szakembereinek.

B. I.